

АМБЛЕМИ ВО БРИГАДАТА ЗА ЛОГИСТИЧКА ПОДДРШКА НА АРМ 2005 - 2018

Трајче Трајков

Македонско грбословно друштво
<https://orcid.org/0000-0001-8184-5512>

УДК 355.134.14/.16:355.1(497.7)
<https://doi.org/10.47763/mher2218047t>

Рецензирана статија

АПСТРАКТ

Во статијата е даден опис и сликовит приказ на амблемите на Бригадата за логистичка поддршка на АРМ и единиците во нејзин состав, од 2005 година кога е дизајниран првиот амблем, па сè до 2018 година кога е направена последната измена на нејзините ознаки. Од колекцијата на авторот се прикажани вкупно 33 амблеми за борбена униформа, како и значката на Сообраќајната служба на АРМ од 2003 година. Посебно интересни за нашата хералдика се амблемот на Командата за логистичка поддршка и амблемите на 1. логистички баталјон и приштапските единици, дизајнирани во 2006 година, кога по првпат се вметнати елементи од општински грбови во воени ознаки на македонската армија, според територијалната разместеност на нејзините единици.

Клучни зборови: логистика, уредба, ознака, амблем, значка, грб, запченик, тркало, механичарски клуч, мензура, крст, меч, змија.

EMBLEMS OF THE ARM LOGISTICS SUPPORT BRIGADE 2005-2018

Trajche Trajkov

Macedonian Heraldic Society,
<https://orcid.org/0000-0001-8184-5512>

UDC 355.134.14/.16:355.1(497.7)
<https://doi.org/10.47763/mher2218047t>

Peer-reviewed article

ABSTRACT

The article gives a description and a visual representation of the emblems of the Army of the Republic of Macedonia (ARM) Logistics Support Brigade and its units, from 2005 when the first emblem was designed, until 2018 when the last change of its insignia was made. From the author's collection, in total, 33 emblems for combat uniforms are displayed, as well as the badge of the ARM Traffic Service from 2003. Particularly interesting for our heraldry are the emblem of the Logistics Support Command and the emblems of the 1st Logistics Battalion and the HQ units, designed in 2006, when elements of municipal coats of arms were for the first time inserted in military insignia of the Macedonian Army, according to the territorial location of the units.

Keywords: logistics, decree, badge, emblem, coat of arms, gear, wheel, mechanical wrench, graduated cylinder, cross, sword, snake

Воена логистика е целокупниот процес на планирање и материјално обезбедување на вооружените сили во мир и војна. Задачите на логистиката не се само прашање на логистичарот, туку на целокупниот команден состав на сите нивоа на командување, како и на цивилните и воените институции (Paun 2018, 9). Ниту една воена операција не може успешно да се реализира без ефикасно применета логистика, нејзината важност и улога ја прават да биде витална компонента на постоењето и функционирањето на војската.

Командите и единиците наменети за логистичка поддршка на АРМ низ годините ја менуваа структурата, поставеноста во хиерархијата на АРМ, како и формациските називи. Почетоците на единицата датираат уште од формирање на АРМ во 1992 година како Прва заднинска база, во 1993 година продолжува да функционира како Заднинска база на Копнената војска (КoB), а во 1996 година како Логистичка база на КoB. Во 2001 година почнува трансформација на единицата на ниво на Команда за логистика, во 2005 година е реструктурирана во Команда за логистичка поддршка (КЛП), а од 2012 година продолжува да функционира како Бригада за логистичка поддршка (брЛП). Во согласност со Стратегискиот одбранбен преглед од јуни 2018 година (Стратегиски 2018, 35) и предвидената трансформација на АРМ од 2019 година, планирано е брЛП да се трансформира во Логистичка база, процес кој сè уште трае. Оттогаш единицата го носи формацискиот назив Логистичка база како првopotчинета единица на Генералштабот на Армијата.

Првата ознака на единицата е дизајнирана во 2005 година кога го добива називот Команда за логистичка поддршка. Амблемот на Командата е опишан во Уредбата за единствениот знак за припадност на АРМ, униформата, ознаките на чиновите, ознаките на родовите и службите, ознаките на единиците како и начинот и условите за нивното носење, од јануари 2008 година.

Ознаката на Командата за логистичка поддршка е во форма на круг обрабен со темнозелена боја, поделена во два круга. Првиот круг е на зелено-маслинеста основа, на кој со жолта боја во горниот дел полукружно е испишан натпис „КОМАНДА ЗА ЛОГИСТИЧКА

Military logistics is the entire process of planning and material security of the armed forces during peace and war. The tasks of logistics are not just a matter for the logistics operator, but the entire command staff at all levels of command, as well as for civilian and military institutions (Paun 2018, 9). No military operation can be successfully carried out without efficiently installed logistics; its importance and role make it a vital component of the existence and functioning of the armed forces.

The commands and units intended for logistical support of Army of the Republic of Macedonia (ARM) over the years changed the structure, the placement in the hierarchy of the ARM, as well as the formation names. The beginnings of the unit date back to the very establishment of the ARM in 1992 as the First Logistic Base, in 1993 it continued to function as the Logistic Base of the Land Army (LA), and in 1996 as the Logistics Base of the LA. In 2001, the transformation of the unit at the level of the Logistics Command began, in 2005 it was restructured into the Logistics Support Command (LSC), and from 2012 it continues to function as the Logistics Support Brigade (LSB). According to the Strategic Defence Review from June 2018 (Стратегиски 2018, 35) and the planned transformation of ARM from 2019, it is planned to transform the LSB into a Logistics Base, a process that is still ongoing. Since then, the unit has been called the Logistics Base as the first unit of the Army General Staff.

The first designation of the unit was designed in 2005 when it was named the Logistics Support Command. The emblem of the Command is described in the Decree on the only insignia of the ARM, the uniform, the insignia of ranks, the insignia of arms and services, the insignia of the units as well as the manner and conditions for their wearing, from January 2008:

The badge of the Logistics Support Command is in the form of a circle edged with dark green color, divided into two circles. The first circle is on a green-olive base, on which in yellow in the upper part is written the inscription ‘КОМАНДА ЗА ЛОГИСТИЧКА ПОДДРШКА’ (COMMAND FOR LOGISTIC SUPPORT), and seven stars are evenly embroidered in the lower part. The second circle has a red base,

ПОДДРШКА“, а во долниот дел се извезени рамномерно седум ѕвезди. Вториот круг е со црвена основа, во која симболично се претставени пет зраци во жолта боја, чии центар се наоѓа на долниот дел на кругот, кој претставува тркало на кое е поставен меч (Службен 2008, 11). Пречникот на амблемот е 8 цм. (сл. 1, сл. 2)

Во истата Уредба во продолжение е даден опис и на амблемите на логистичките баталјони, логистичките чети, Техничкиот ремонтен центар, Четата за транспорт и Четата за снабдување.

Ознаката на Логистичкиот баталјон е во форма на штит обрабен со жолта боја, на сина основа, во средината е претставен венец, во чија средина е претставен меч чиј ракофат претставува стилизирани тактички симболи на елементите на логистиката, а на сечилото има сонце и сончеви зраци во чија средина има бела кружна основа, на која е напишан редниот број на баталјонот. Над нив на лента во светлосина боја, обрабена со темносина боја, и со жолти букви е испишано логото на единицата „ЗНАЕЊЕ И ТРУД“ (Ibid).

Ознаката на логистичката чета е во форма на штит обрабен и преполовен со жолта боја, на сина основа. Левиот дел е идентичен со ознаката на логистичкиот баталјон, а во десниот дел се наоѓа комбинација од симболи, кои претставуваат интерпретација на запченик, жито во жолта боја и пушка, куршум и змија во црна боја која е обвинена околу мензура во сива боја (Ibid).

Ознаката на Техничкиот ремонтен центар е во форма на штит обрабен и преполовен со жолта боја, на сина основа. Левиот дел е идентичен со ознаката на логистичката чета, а во десниот дел се наоѓа интерпретација на запченик и француски клуч во црна боја (Ibid).

Ознаката на Четата за транспорт е во форма на штит обрабен и преполовен со жолта боја, на сина основа. Левиот дел е идентичен со ознаката на логистичката чета, а во десниот дел се наоѓа интерпретација на тркало во жолта и црна боја (Ibid).

Ознаката на Четата за снабдување е во форма на штит обрабен и преполовен со жолта боја, на

Сл./Fig. 1

Сл./Fig. 2

which symbolically represents five rays in yellow, the centre of which is located at the bottom of the circle which is a wheel on which a sword is placed (Службен 2008, 11). The diameter of the emblem is 8 cm. (Fig. 1, Fig. 2)

The same Decree further describes the emblems of the Logistics Battalions, the logistics squad, the Technical Repair Centre, the transport company and the supply company.

The badge of the Logistics Battalion is in the form of a shield edged with yellow, on a blue base, in the middle is a wreath, in the middle of which is presented a sword whose handle are stylised tactical symbols of the logistics elements, and the blade has sun and sun rays in whose middle has a white circular base, on which

is written the ordinal number of the battalion. Above them, on a light blue ribbon, edged in dark blue, and in yellow letters is written the logo of the unit 'ЗНАЕЊЕ И ТРУД (KNOWLEDGE AND LABOR)' (Ibid).

The logo of the Logistics Squad is in the form of a shield edged and halved in yellow, on a blue base. The left part is identical to the badge of the logistics battalion, and in to the right is a combination of symbols representing a gear, a yellow grain and a rifle, a black bullet and a snake wrapped around a grey graduated cylinder (Ibid).

The badge of the Technical Repair Center is in the form of a blue shield edged and halved in yellow. The left part is identical to the badge of the logistics squad, and in the right part there is a gear and an adjustable spanner in black (Ibid).

The badge of the transport company is in the form of a blue shield edged and halved in yellow. The left part is identical to the logo of the logistics squad, and in the right part there is a wheel in yellow and black (Ibid).

The badge of the Supply Squad is in the form of a shield edged and halved in yellow, on a blue base. The left part is identical to the badge of the Logistics Company, and in the right part, there is a combination of symbols that represent the interpretation of ear of grain in yellow and a

сина основа. Левиот дел е идентичен со ознаката на логистичката чета, а во десниот дел се наоѓа комбинација од симболи кои претставуваат интерпретација на жито во жолта боја и пушка, куршум и змија во црна боја, која е обвиеана околу мензура во сива боја (Ibid).

Вака опишаните амблеми не се изработени и носени на униформа, со исклучок на општиот амблем на Командата, кој е единствениот направен во согласност со уредбата.

Покрај амблемот на Командата за логистичка поддршка од 2005 година, постои уште една варијанта од 2006 година носена на униформа. Амблемот е во форма на круг во сина боја, обрабен со сина боја, со дијаметар од 8 cm. Во средината се претставени тркало и запченик, а во нивната внатрешност на кружно поле е претставен грбот на Општина Карпош, но без ѕвездата во чело. Над нив полукружно е напишан текст „КОМАНДА ЗА ЛОГИСТИЧКА ПОДДРШКА“, а под нив полукружно се претставени седум ѕвезди. Сите симболи се извезени со жолта боја. (сл. 3) Имајќи предвид дека Командата е сместена во зграда во кругот на Воената болница во Скопје, на територија на Општина Карпош, општинскиот грб и двете негови основни бои - сина и жолта, се искористени при дизајнот на овој амблем, со кој јасно се покажува локацијата, односно седиштето на оваа единица.

Според чл. 6 од Статутот на Општина Карпош, „грбот на Општина Карпош е во форма на вертикално поставен триаголен штит кај кој односот помеѓу страните е 1:1,33. Грбот е обрабен со бела бордура, а внатрешноста на грбот-штитот е составен од три хоризонтални полиња. Хералдиката на грбот се движи по вертикала и е создадена од три семантички нивоа:

- Горното ниво е со сина боја и централно поставена дванаесет крачна жолта ѕвезда на Свети Пантелејмон од Горно Нерези, што ја претставува светлоста на духовната моќ;

- Средното поле - ниво, е со жолта боја и девет пирамидално поставени бели квадрати што го претставува урбаното езгро на Општината;

rifle, bullet and snake in black; the last is wrapped around a grey graduated cylinder (Ibid).

The emblems described in this way are not made and worn on uniform, with the exception of the general emblem of the Command, which is the only one made in accordance with the decree.

In addition to the Logistics Support Command emblem from 2005, there is another 2006 variant worn on uniform. The emblem is in the shape of a blue circle, edged in blue, with a diameter of 8 cm. In the middle are presented a wheel and a gear, and inside them in a circular field is presented the coat of arms of the Municipality of Karpoš, but without the star in chief. Above them, the text ‘КОМАНДА ЗА ЛОГИСТИЧКА ПОДДРШКА (LOGISTICS SUPPORT COMMAND)’ is written in a semicircle, and below them, seven stars are represented in a semicircle. All symbols are embroidered in yellow (Fig.3).

Having in mind that the Command is located in a building within the Military Hospital in Skopje, on the territory of the Municipality of Karpoš, the municipal coat of arms and its two basic colours - blue and yellow – are used in the design of this emblem, which clearly indicates the location, that is, the seat of this unit.

According to Article 6 of the Statute of the Municipality of Karpoš, the coat of arms of the Municipality of Karpoš is in the form of a vertically placed triangular shield where the ratio between the sides is 1:1.33. The coat of arms is edged with a white border, and the inside of the coat of arms is composed of three horizontal bands.

The heraldry of the coat of arms moves vertically and is created from three semantic levels:

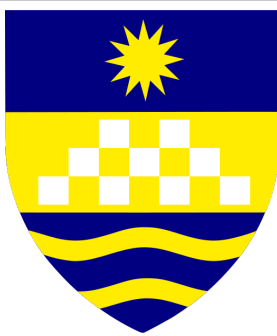
The upper level is blue and has a twelve-pointed yellow star of Saint Panteleimon of Gorno Nerezi in the center, representing the light of spiritual power;

The middle field-level is yellow and has nine pyramid-shaped white squares which represent the urban core of the Municipality;

The lower zebra blue-yellow at field-level is a symbol of the banks of the river Vardar

Сл./Fig. 3

Сл./Fig. 4

- Долното зебресто сино-жолто поле - ниво, е симбол на бреговите на реката Вардар како метафора на вечната и непрекината обнова на животот“. (Статут 2019, 5) (сл. 4)

Во 2006 година е завршено преструктурирањето на Командата за логистичка поддршка, која со мали промени ја задржа до денес својата организациско-формациска поставеност. Тогаш се формирани три логистички баталјони во нејзин состав и се дизајнирани нивните амблеми. При создавањето на амблемите на 1. логистички баталјон и неговите приштапски единици, исто така, во нив се вметнати симболи од територијалната т.е. општинската хералдика во Македонија, во согласност со територијалната разместеност на единиците, односно елементи од грбовите на општините во чишто градови се стационирани единиците на 1. логистички баталјон. Имено, единицата и тогаш и денес формациски се состои од Команда и штаб, команден вод и 1. логистичка чета, стационирани во штитскиот гарнизон, 2. логистичка чета во кумановскиот гарнизон, 3. логистичка чета во велешкиот гарнизон и вод за логистичка поддршка на Армискиот полигон Криволак. Капетанот во пензија Тоше Јордев од Штип, еден од дизајнерите на амблемите на 2. механизирана пешадиска бригада и на 1. логистички баталјон, чија матична база е касарната „Јане Сандански“ во Штип, во разговор (Јордев, 2016) го потврди овој „пионерски потфат“.

Амблемот на 1. логистички баталјон е во форма на штит во темнозелена боја, обрабен со црна боја, со димензии 6,5 x 9 cm, во чија внатрешност се наоѓа помал штит со димензии 4,5 x 6,5 cm над кој е извезен натпис „1. логбн“ во жолта боја. Во штитот централно со црна боја се претставени тактички симболи на елементите на логистиката-запченик, вкрстени клуч и мензура, а врз нив жолт меч околу кој е обвиена змија во црна боја. Под нив е претставена тврдина, преземена од грбот на Општина Штип во чија внатрешност се извезени пет жолти ѕвезди кои ги симболизираат петте првopotчинети единици на баталјонот. (сл. 5)

Амблемот на командниот вод од 1. логистички баталјон е во форма на штит

as a metaphor of eternal and uninterrupted renewal of life (Статут 2019, 5). (Fig.4)

In 2006, the restructuring of the Logistics Support Command was completed, which with minor changes retained its organisational-formation set-up until today. Then three logistics battalions were formed within it and emblems were designed for them. During the creation of the emblems of the 1 logistics battalion and its HQ units, symbols from the territorial, that is, municipal heraldry in Macedonia, in accordance with the territorial location of the units, that is coat of arms elements of the municipalities in which cities the units of the 1st Logistic Battalion were located. The unit then and today formally consists of Command and Staff, command platoon and 1 logistics squad, stationed in Štip garrison, 2nd Logistics Squad in Kumanovo garrison, 3rd Logistics Squad in Veles garrison and a logistics support platoon of the Army Krivolak training ground. Retired Captain Toše Jordev from Štip, one of the designers of the emblems of the 2nd Mechanised Infantry Brigade and the 1st Logistics Battalion, whose main base is the barracks ‘Jane Sandanski’ in Štip, confirmed this ‘pioneering step’ in a conversation (Јордев 2016).

The emblem of the 1st Logistics Battalion is in the form of a shield in dark green colour, edged in black, with dimensions 6.5 x 9 cm, where in the middle is a smaller shield with dimensions 4.5 x 6.5 cm above which is embroidered inscription ‘1.logbn’ in yellow. The shield in the centre shows in black the tactical symbols of the elements of the logistics - gear, crossed spanner and graduated cylinder, and on them a yellow sword around which is wrapped a black snake.

Below them is representation of a fortress, taken from the coat of arms of the Municipality of Štip where inside are embroidered five yellow stars that symbolize the five first submissive units of the battalion. (Fig.5)

The emblem of the command platoon of the 1st Logistics Battalion is in the form of a shield in dark green, edged in black, with dimensions 6.5 x 9 cm. In the centre of the shield are presented in black the

Сл./Fig. 5

во темнозелена боја, обрабен со црна боја, со димензии 6,5 x 9 cm. Во штитот централно со црна боја се претставени тактички симболи на елементите на логистиката - запченик, вкрстени клуч и мензура, а врз нив жолт меч околу кој е обвиена змија во црна боја. Под нив е претставена тврдина, преземена од грбот на Општина Штип во чија внатрешност е извезена една ѕвезда во жолта боја. (сл. 6)

Сл./Fig. 6

Амблемот на 1. логистичка чета од 1. логистички баталјон е во форма на штит во темнозелена боја, обрабен со црна боја, со димензии 6,5 x 9 cm. Во штитот централно со црна боја се претставени тактички симболи на елементите на логистиката - запченик, вкрстени клуч и мензура, а врз нив жолт меч околу кој е обвиена змија во црна боја. Под нив е претставена тврдина, преземена од грбот на Општина Штип. (сл. 7)

Сл./Fig. 7

Амблемот на 2. логистичка чета од 1. логистички баталјон е во форма на штит во темнозелена боја, обрабен со црна боја, со димензии 6,5 x 9 cm. Во штитот централно со црна боја се претставени тактички симболи на елементите на логистиката - запченик, вкрстени клуч и мензура, а врз нив жолт меч околу кој е обвиена змија во црна боја. Под нив е претставена градба преземена од грбот на Општина Куманово. (сл. 8)

Сл./Fig. 8

Амблемот на водот за логистичка поддршка од 1. логистички баталјон е во форма на штит во темнозелена боја, обрабен со црна боја, со димензии 6,5 x 9 cm. Во штитот централно со црна боја се претставени тактички симболи на елементите на логистиката - запченик, вкрстени клуч и мензура, а врз нив жолт меч околу кој е обвиена змија во црна боја. Под нив е извезен грозд во жолта боја преземен од грбот на Општина Неготино. (сл. 9).

Сл./Fig. 9

На амблемите на 1. логистички баталјон, 1. логистичка чета и на командниот вод се извезени контури

tactical symbols of the elements of the logistics - gear, crossed spanner and graduated cylinder, and on them a yellow sword around which is wrapped a black snake. Below them is a representation of a fortress, taken from the coat of arms of the Municipality of Štip in its middle a yellow star is embroidered. (Fig.6)

The emblem of the 1st Logistics Squad of the 1st Logistics Battalion is in the form of a shield in dark green, edged in black, with dimensions 6.5 x 9 cm. In the shield in the centre in black are shown the tactical symbols of the elements of the logistics - gear, crossed spanner and graduated cylinder, and on them a yellow sword around which is wrapped a black snake. Below them is a representation of a fortress, taken from the coat of arms of the Municipality of Štip. (Fig.7)

The emblem of the 2nd Logistics Squad of the 1st logistics battalion is in the form of a shield in dark green, edged in black, with dimensions 6.5 x 9 cm. In the centre of the shield in black are the tactical symbols of the elements of the logistics - gear, crossed spanner and graduated cylinder, and on them a yellow sword around which is wrapped a black snake. Below them is a building taken from the coat of arms of the Municipality of Kumanovo. (Fig.8)

The emblem of the logistics support platoon of the 1st Logistics Battalion is in the form of a shield in dark green, edged in black, with dimensions 6.5 x 9 cm. The shield in the center shows in black tactical symbols of the elements of the logistics - gear, crossed spanner and graduated cylinder, and on them a yellow sword around which is wrapped a black snake. Under them is an embroidered yellow bunch of grape taken from the coat of arms of the Municipality of Negotino.

кои ја симболизираат штипската тврдина Исар, основен симбол на градот и на грбот на Општина Штип. Според чл. 6 од Статутот на Општина Штип „општината има свој грб во форма на штит и ја претставува тврдината „Исар“. Во средината на грбот се старите тврдини, а во долниот дел од грбот е напишано археолошкото име на градот 'Астибо', а во горниот современото име.“ (Архива на Општина Штип) (сл. 10).

(Fig.9).

On the emblems of the 1st Logistics Battalion, the 1st Logistics Squad and the command platoon are embroidered contours that represent Štip Isar fortress, the basic symbol of the city and the coat of arms of the municipality of Štip. According to article 6 of the Statute of the Municipality of Štip, 'the municipality has its coat of arms in the form of a shield and represents the fortress 'Isar'. In the middle of the coat of arms are the old fortresses, and in the lower part of the coat of arms is written the archeological name of the city 'Astibo', and in the upper part the modern name.' (Архива) (Fig.10)

На амблемот на 2. логистичка чета (Куманово), под централниот амблем, се извезени симболи кои претставуваат елементи од грбот на Општина Куманово—Спомен-костурницата и Занаетчискиот дом. Според чл. 8 од Статутот на Општина Куманово, „Грбот на Општината Куманово е во форма на стилизиран штит, кој се состои од основните геометриски слики квадрат и круг, композиран по златен пресек. Кругот е жолто-златен и е симбол на сонце - топлина, гостопримливост, поставен на црвена позадина-симбол на револуција, младост и движечка сила. Во централниот дел дадена е стилизација на споменикот од Спомен-Костурницата како симбол на борба и слобода на народот од Кумановскиот крај, а над житниот клас е дадена стилизирана круна - симбол на Карпошовото востание што наедно ги претставува

On the emblem of the 2nd Logistics Squad (Kumanovo), under the central emblem, are embroidered symbols that represent elements of the coat of arms of the Municipality of Kumanovo - the Memorial Ossuary and the Craftsmen's House. Pursuant to Article 8 of the Statute of the Municipality of Kumanovo, 'the coat of arms of the Municipality of Kumanovo is in the form of a stylised shield consisting of basic geometric images square and round, composed of golden section. The circle is yellow gold and is a symbol of sun-warmth and hospitality, placed on a red background - a symbol of revolution and driving force. In the central part is given a representation of the monument from the Memorial-Ossuary as a symbol of struggle and freedom of the people from Kumanovo area, and above a wreath of wheat is a stylised crown – a symbol of the Karpoš uprising, which also represents the four posts of the Kumanovo mound. The number 1519 is the year in which written documents mention Kumanovo for the first time. The Craftsmen's House

и четирите бандери од Кумановската тумба. Бројката 1519 е годината во која за првпат се споменува Куманово во пишаните документи. Во позадина на Споменикот е даден Занатскиот дом кој ги симболизира сите занаетчии и работници во Куманово. Под натписот „Куманово“ кој е испишан во полукруг со старословенски кирилични букви, претставен е тутунов лист, карактеристичен за Тутунскиот комбинат и кумановскиот земјоделец.“ (Статут, 2003) (сл. 11)

is given in the background which symbolizes all craftsmen and workers in Kumanovo. Under the inscription 'Kumanovo' which is written in a semicircle with Old Slavic Cyrillic letters, a tobacco leaf is presented, characteristic for the Tobacco Factory and the Kumanovo farmer.' (Статут 2003) (Fig.11).

На амблемот на логистичкиот вод на АП Криволак (Општина Неготино) е прикажан грозд со шест гроздови зрна, свртен надолу, основен симбол на знамето и грбот на Општина Неготино. (сл. 12)

Грбот на Општина Неготино не е опишан во општинскиот статут. Неговиот хералдички блазон е Злато обрабено црвено, црвено сонце обременето

со грозд со 6 златни зрна 3-2-1.

За припадниците на 2. логистичка чета од 1. логистички баталјон (Куманово) е дизајниран уште еден амблем, покрај „штипскиот“. Амблемот е во форма на штит во зелена боја, обрабен со црна боја, кој на врвот завршува со три запки во форма на тврдина. Во средината е претставен венец во светлокафеава боја, во чија внатрешност е претставен меч во жолта боја претставува стилизирани тактички симболи на елементите на логистиката, а на сечилото има сонце и сончеви зраци во чија средина има бела кружна основа на која е напишано „АРМ“. Над мечот во жолта боја е испишан натпис „ЛОГИСТИЧКИ БАТАЛЈОН“. Димензиите на амблемот се 6,5 x 10,5 цм. (сл. 13)

Амблемот на Вториот логистички баталјон е во форма на штит во светлозелена боја, обрабен со темносива боја со димензии 7 x 9 цм. Во средината се претставени симболи на логистиката; под нив во два реда е испишан натпис „2. ЛОГИСТИЧКИ БАТАЛЈОН“; над нив е претставено државното знаме во кружна форма, зад коешто има два вкрстени меча, а лево и десно од кругот стојат гардисти. Над кругот е испишан натпис „ЗНАЕЊЕ И РАБОТА“ (Трајков, 2019, 40). (сл. 14)

За 2. логистички баталјон е изработен уште еден сличен амблем, во форма на штит во светлозелена боја, обрабен со светложолта боја, со димензии 8 x 9 цм. Над символите на логистиката се извезени четири ѕвезди во жолта боја, а над нив е извезена лента во жолта боја на која со сини букви е испишан натпис „ЗНАЕЊЕ И РАБОТА“. (сл. 15)

Амблемот на Третиот логистички баталјон е во форма на штит обрабен со жолта боја, на сина основа, со димензии 8 x 9 цм. Во средината е претставен венец во бела боја, во чија средина е претставен меч чиј ракофат претставува стилизирани

Сл./Fig. 12

Сл./Fig. 13

Сл./Fig. 14

Сл./Fig. 15

The emblem of the logistics platoon of AP Krivolak (Municipality of Negotino) shows a bunch of six grapes, turned down, the basic symbol of the flag and coat of arms of the Municipality of Negotino. (Fig.12)

The Coat of arms of Negotino is not described in the Municipality Constitution. The heraldic blazon is Or bordured Gules, a sun Gules charged with a bunch of 6 grapes Or 3-2-1.

For the members of the 2nd Logistics Squad of the 1st Logistics Battalion (Kumanovo), another emblem was designed, besides the ‘Štip’ one. The emblem is in the form of a shield in green, edged in black, which ends with three teeth in the shape of a fortress. In the middle is a light brown wreath, inside which is a yellow sword whose handle is a stylised tactical symbol of the logistics elements, and on the blade there is a sun and sun rays in the middle of which there is a white circular base on which is written ‘ARM’. Above the sword is written the inscription ‘ЛОГИСТИЧКИ БАТАЛЈОН (LOGISTIC BATTALION)’ in yellow. The dimensions of the emblem are 6.5 x 10.5 cm. (Fig.13)

The emblem of the 2nd Logistics Battalion is in the form of a shield in light green, edged in dark blue with dimensions of 7 x 9 cm. The symbols of logistics are presented in the middle; under them in two lines is written the inscription ‘2. LOGISTIC BATTALION’; above them is the state flag in a circular shape, behind which there are two crossed swords, and to the left and right of the circle are guards. Above the circle is written the inscription ‘ЗНАЕЊЕ И РАБОТА (KNOWLEDGE AND WORK)’ (Трајков 2019, 40) (Fig.14).

Another similar emblem was made for the 2 Logistics battalion,

тактички симболи на елементите на логистиката, а на сечилото има сонце и сончеви зраци во чија средина има бела кружна основа, на која е напишан редниот број на баталјонот. Над нив на лента во жолта боја, обрабена со црна боја, со црни букви е испишано логото на единицата „ЗНАЕЊЕ И РАБОТА“. (сл. 16)

Покрај овие амблеми дизајнирани во 2006 година, постои уште еден логистички амблем, сличен со преостанатите по својата симболика. Амблемот е во форма на штит обрабен со црна боја, на зелена основа, со димензии 7 x 8 cm. Во средината е претставен запченик во жолта боја во чија внатрешност има тркало, под него е извезен венец од класје во жолта боја, а над него рамномерно се претставени пет запченици. Над нив на лента во жолта боја со црни букви е испишано логото на единицата „ЗНАЕЊЕ И РАБОТА“. (сл. 17)

Овие амблеми беа во употреба до 2012 година кога со новата трансформација во АРМ единицата го доби името Бригада за логистичка поддршка, а во согласност со новата Уредба за единствениот знак за припадност на АРМ, униформата, ознаките на чиновите, ознаките на единиците како и начинот и условите за нивното носење од 9 јули 2012 година се дизајнирани и нови амблеми за нејзините единици.

Ознаката на Бригадата за логистичка поддршка е во форма на штит обрабен со црна боја, на зелена подлога. На горниот дел има шест ѕвезди¹, во средината се наоѓаат дијагонално прекрстени клучеви преку нив има тркало од колска кола со стрелки во круг и стап обвиткан со змија. На дното на штитот е кратенката на Бригадата за логистичка поддршка (брЛП) (Службен 2012, 21) (сл. 18).

Ознаката на логистичките баталјони е во форма на штит обрабен со црна боја и преполовен со црна боја, на зелена подлога. Во левиот дел се наоѓа ознаката на бригадата за логистичка поддршка, а во десниот дел се наоѓа тркалезен запченик. Во заднината

Сл./Fig. 16

in the form of a shield in light green, edged in light yellow, with dimensions 8 x 9 cm. Above the logistics symbols are embroidered four stars in yellow, and above them is embroidered a yellow ribbon on which is written the inscription 'KNOWLEDGE AND WORK' in blue. (Fig.15)

The emblem of the 3rd Logistics Battalion is in the form of a shield edged in yellow, on a blue base, with dimensions 8 x 9 cm. In the middle is a white wreath, in the middle of which is a sword whose handle is a stylised tactical symbol of the logistics elements, and on the blade there is a sun and sun rays in the middle of which there is a white circular base, on which is written the ordinal number of the battalion. Above them, on a yellow ribbon, edged in black, the motto of the unit "KNOWLEDGE AND WORK" is written in black letters. (Fig.16)

Сл./Fig. 17

Besides these emblems designed in 2006, there is another logistics emblem, similar to the others in its symbolism. The emblem is in the form of a green shield edged in black, with dimensions 7 x 8 cm. In the middle there is a yellow gear with a wheel inside, under it is embroidered a yellow wreath of wheat, and above it are evenly represented five gears. Above them, on a yellow ribbon with black letters is written the logo of the unit 'KNOWLEDGE AND WORK'. (Fig.17)

These emblems were in use until 2012 when with the new transformation of ARM, the unit was named the Logistics Support Brigade, and in accordance with the new Decree on the only insignia of ARM, uniform, rank badges, unit badges and the manner and conditions for their wearing from 9 July 2012 are designed new emblems for the units.

The badge of the Logistics Support Brigade is in the form of a green shield edged in black. At the top there are six stars¹, in the middle there are diagonally crossed spanners over which is a cartwheel with arrows in a circle and a stick wrapped by a snake.

Сл./Fig. 18

на запченикот се наоѓаат изсидани блокови во два реда, а во средината на запченикот бројката еден, два или три, во зависност од редниот број на батаљонот. Околу запченикот се извезени од двете страни гранчиња од дабови лисја (Ibid). (сл.19, 20, 21)

Ознаката на Техничкиот ремонтен центар е во форма на штит обрабен со црна боја и преполовен со црна боја, на зелена подлога. Во левиот дел се наоѓа ознаката на бригадата за логистичка поддршка, а во десниот дел се наоѓа голем запченик со зраци од сонце на црвена подлога. Во средината на запченикот се наоѓа механичарски клуч (Ibid). (сл. 22)

Ознаката на Центарот за снабдување и транспорт е во форма на штит обрабен со црна боја и преполовен со црна боја, на зелена подлога. Во левиот дел се наоѓа ознаката на бригадата за логистичка поддршка, а во десниот дел се наоѓа меч со класје од жито од двете страни. Над мечот се наоѓаат пет запчаници во трансмисија (Ibid). (сл. 23)

Ознаката на Воено-медицинскиот центар е во форма на штит обрабен со црна боја и преполовен со црна боја, на зелена подлога. Во левиот дел се наоѓа ознаката на бригадата за логистичка поддршка, а во десниот дел е поставен црвен крст преку кој се наоѓа меч со сива боја околу кој е обвиткана змија со маслинеста боја (Ibid). (сл. 24)

Амблемите на командите на АРМ се во форма на круг со дијаметар од 8 цм, а на единиците во форма на штит со димензии 7 x 8 цм.

По најавеното реструктурирање на АРМ во согласност со Стратегискиот одбранбен преглед од јуни 2018 година, претседателот на Република Македонија Ѓорге Иванов на 25 декември 2018 година донесе Уредба за ознаките за униформите на АРМ, првпат како посебен документ одвоен од Уредбата за униформите на АРМ. Во поглед на оз-

Сл./Fig. 19

Сл./Fig. 20

Сл./Fig. 21

Сл./Fig. 22

At the bottom of the shield is the abbreviation for the logistics support brigade (брЛП) (Службен 2012, 21) (Fig.18).

The badge of the Logistics Battalions is in the form of a green shield edged and halved in black. In the left part there is the mark of the Logistics Support Brigade, and in the right part there is a round gear. In the background of the gear are constructed blocks in two rows, and in the middle of the gear the number one, two or three, depending on the ordinal number of the battalion. Around the gear are embroidered on both sides branches with oak leaves (Ibid) (Figs. 19,20,21).

The badge of the Technical Repair Centre is in the form of a green shield edged and halved in black. In the left part there is the badge of the Logistics Support Brigade, and in the right part there is a large gear with sun rays on red background. In the middle of the gear there is an adjustable spanner. (Fig.22)

The badge of the Centre for Supply and Transport is in the form of a green shield edged and halved in black. In the left part there is the insignia of the Logistics Support Brigade, and in the right part there is a sword with wheat wreath on both sides. Above the sword there are five gears in transmission (Ibid). (Fig.23)

The badge of the Military Medical Centre is in the form of a shield edged in black and halved in black, on a green background. In the left part there is the insignia of the Logistics Support Brigade, and in the right part there is a red cross over which there is a sword in grey around which an olive-green snake is wrapped (Ibid). (Fig.24)

The emblems of ARM commands are in the form of a circle with a diameter of 8 cm, and on the units in the form of a shield with dimensions of 7 x 8 cm.

After the announced restructuring of ARM

наките на сега веќе преименуваната Логистичка база и потчинетите единици извршена е само мала промена во изгледот на амблемот на Командата на логистичката база и нејзините приштапски единици, додека преостанатите ознаки ја задржаа симболиката од 2012 година.

Ознаката за Командата на логистичката база и нејзините приштапски единици е во форма на штит во црвена боја, обрабен со црна боја. Во средината на штитот се наоѓаат дијагонално прекрстени клучеви во црна боја, обрабени со златна боја, а преку нив е поставено тркало од колска кола во црна боја со пречки во златна боја. По работ на тркалото се поставени стрелки во круг во златна боја. Во тркалото е поставен жезол во бронзена боја обвиткан со змија во сребрена боја (Службен 2018, 62) (сл. 25) Поради промената на формацискиот назив и структура од амблемот се отстранети шесте ѕвезди и крајенката „брЛП“.

Уредбата од декември 2018 година пропишува амблем и за Центарот за поддршка на гарнизонот Скопје, кој е во форма на штит во црвена боја, обрабен и дијагонално преполовен со црна боја. Во левиот горен дел се наоѓа внатрешниот елемент од ознаката за Командата на логистичката база, а во десниот долен дел е прикажан Камениот мост од Скопје во златна боја, обрабен со црна боја (Ibid, 63). (сл. 26)

Во оваа нова ознака на АРМ, исто така, доаѓа до израз територијалниот домен и симболика, при што на амблемот е претставен Камениот мост преземен од грбот на Град Скопје. Камениот мост е најпрепознатлив и најпотребен симбол кога станува збор за главниот град на нашата држава, и овој пат од воен аспект тој ја симболизира зоната на одговорност на оваа логистичка единица.

Според чл. 6 од Статутот на Град Скопје, „грбот на Град Скопје има форма на штит, на кој горната страна е полулак

Сл./Fig. 23

Сл./Fig. 24

Сл./Fig. 25

Сл./Fig. 26

in accordance with the Strategic Defence Review from June 2018, the President of the Republic of Macedonia Gjorge Ivanov on 25 December 2018 issued a Decree on the insignia of ARM uniforms, for the first time as a separate document separated from the Decree on ARM uniforms. Regarding the insignia of the now renamed Logistics Base and the subordinate units, only a small change was made in the appearance of the emblem of the Command of the Logistics Base and its HQ units, while the other markings retained the symbolism of 2012.

The insignia for the Command of the logistics base and its HQ units is in the form of a red shield, lined with black. In the middle of the shield are diagonally crossed keys in black, edged with gold, and over them is placed a wheel of a black cart with gold bars. Gold arrows in a circle are placed along the edge of the wheel. A bronze sceptre is placed on the wheel, wrapped with a silver snake (Службен 2018, 62) (Fig.25). Due to the change of the formation name and structure of the emblem, the six stars and the abbreviation 'BLS' were removed.

The decree from December 2018 prescribes an emblem for the Center for Support of the Skopje Garrison, which is in the form of a red shield, lined and diagonally halved in black.

In the upper left part is the inner element of the sign for the Command of the logistics base, and in the lower right part is shown the Stone Bridge from Skopje in gold, lined with black (Ibid, 63) (Fig.26).

In this new insignia of ARM, the territorial domain and symbolism are also emphasised, with the Stone Bridge taken from the coat of arms of the City of Skopje being presented on the emblem. The Stone Bridge is the most recognisable and most used symbol of the capital of our country, and this

свртен внатре, левиот и десниот горен агол на штитот го прават две коси линии, додека долните страни се надворешно заоблени лакови што завршуваат со врв по средината на долната оска. Во просторот на штитот се содржани: Камениот мост со реката Вардар, тврдината Кале и снежните врвови на Шар Планина“.

(Електронски 2018) (сл. 27)

Во описот на грбот е посветено најмногу внимание во објаснување на формата на штитот, а елементите само се набројуваат, без нивната боја и заемен однос (Јоновски 2015, 198). Имајќи предвид дека се работи за амблем во маскирна (зеленикава) варијанта, Камениот мост е извезен со маслинесто-зелен конец, а неговата форма е целосно идентична како на грбот на Град Скопје.

Имено, Уредбата од декември 2018 година предвидува за сите команди и единици на АРМ ознака во боја и ознака во маскирна т.е. „subdued“ изведба, која треба да се носи на борбената и на специјалната униформа, практика која веќе беше присутна во армиската воена амблематика кога станува збор за маскирната варијанта на амблемите. Во периодот 2012-2018 година за поголемиот дел од командите и единиците на АРМ се изработени амблеми во маскирна варијанта, вклучително и за брЛП и нејзините шест првопотчинети единици во ранг на баталјон (сл. 28-34). Иако не е наведено во

Сл./Fig. 27

time from a military point of view it symbolises the area of responsibility of this logistics unit.

According to Article 6 of the Statute of the City of Skopje, ‘the coat of arms of the City of Skopje has the shape of a shield, on which the upper side is a semicircle turned inwards, the left and right upper corners of the shield are made by two oblique lines, while the

lower sides are externally rounded arches which end with a peak in the middle of the lower axis. In the area of the shield are: The stone bridge with the river Vardar, the fortress Kale and the snowy peaks of Šar Mountain.’ (Електронски 2018) (Fig.27).

The description of the coat of arms pays the most attention when explaining the shape of the shield, and only lists the elements, without their colours and mutual relation однос (Јоновски 2015, 198). Considering that it is an emblem in a camouflage (greenish) variant, the Stone Bridge is embroidered with olive-green thread, and its shape is completely identical to the coat of arms of the City of Skopje.

The Decree of December 2018 provides for all commands and units of ARM to have a colour badge and a camouflage badge, that is, “subdued” performance, to be worn on combat and special uniforms, a practice already present in army military emblems when it comes to the camouflage variant of emblems. In the period

Сл./Fig. 28

Сл./Fig. 29

Сл./Fig. 30

Сл./Fig. 31

Сл./Fig. 32

Сл./Fig. 33

Сл./Fig. 34

Уредбата, пропишаните ознаки во боја предвидено е да се носат на предниот десен џеб на службената и на свечената униформа во форма на метална значка поставена на кожена подлога. Всушност, најголем дел од пропишаните амблеми на брЛП со Уредбите од 2012 и 2018 година припадниците на АРМ ги носат на борбената униформа до денес.²

Покрај досега опишаните амблеми, на својата борбена униформа припадници на АРМ од Бригадата за логистичка поддршка носеа амблеми кои не најдоа свое место во цитираните уредби. Станува збор за припадници на медицинските тимови од Воено-медицинскиот центар на АРМ³, кои формациски беа дел од брЛП, а беа ангажирани во мировната операција на ЕУ во Босна и Херцеговина АЛТЕА/ЕУФОР.

Амблемот на мисијата АЛТЕА/ЕУФОР за припадниците на АРМ е во форма штит обрабен со црна боја, на црвена подлога, со димензии 8 x 9,5 cm. Во средината е извезен помал штит на жолта подлога со димензии 6,5 x 7 cm. Над штитот со црни букви е извезен натпис „ARMY MEDICAL TEAM“, а под него „REPUBLIC OF MACEDONIA“. Во средината на штитот е претставен црвен крст со димензии 4 x 4 cm во чија средина се наоѓа меч во жолта боја околу кој е обвиена змија во црна боја, а врз него е претставен единствениот знак за припадност на Армијата. Во горниот лев агол на штитот е извезено знамето на Република Македонија, а во горниот десен агол знамињата на ЕУ и НАТО. Под крстот е извезена кратенката „EUFOR“. (сл. 35)

Покрај овој, постои уште еден сличен амблем, натписот „EUFOR“ е над црвениот крст, а под него е извезена кратенка „AESCULAP III“. (сл. 36)

Исто така, припадниците на медицинските тимови на АРМ во мировни и хуманитарни операции и вежби на униформата носат амблем во форма на штит обрабен со црна боја, на зелена основа, со димензии 9,5 x 11 cm. Во средината е извезен црвен крст со димензии 5 x 5 cm во чија внатрешност е претставен меч во бела

2012-2018, for most of the commands and units of ARM, emblems were made in camouflage variant, including for BLS and its six first subordinate units in the rank of battalion (Fig. 28-34). Although not specified in the Decree, the prescribed colour badges are intended to be worn on the front right pocket of the official and formal uniform in the form of a metal badge placed on a leather base. In fact, most of the prescribed emblems of BLS with the Decrees of 2012 and 2018 are worn by the ARM members on their combat uniform.²

Besides the emblems described so far, on their combat uniform, members of ARM from the Logistics Support Brigade wore emblems that did not find their place in the cited decrees. These are members of the medical teams from the Military Medical Centre of the ARM³, who were part of the BLS, and were engaged in the EU peacekeeping operation in Bosnia and Herzegovina ALTHEA / EUFOR.

The emblem of the ALTHEA / EUFOR mission for ARM members is in the form of a red shield edged in black, with dimensions 8 x 9.5 cm. In the middle there is an embroidered smaller shield on a yellow base with dimensions 6.5 x 7 cm. Above the shield in black letters is embroidered the inscription “ARMY MEDICAL TEAM”, and below it “REPUBLIC OF MACEDONIA”. In the middle of the shield there is a red cross with dimensions 4 x 4 cm in the middle of which is a yellow sword around which is wrapped a black snake, and on it is presented the only sign of belonging to the Army. The flag of the Republic of Macedonia is embroidered in the upper left corner of the shield, and the flags of the EU and NATO in the upper right corner. The abbreviation “EUFOR” is embroidered under the cross. (Fig.35)

In addition to this, there is another similar emblem, the inscription “EUFOR” is above the red cross, and below it is embroidered the abbreviation “AESCULAP III”. (Fig.36)

Also, the members of ARM medical teams in peace and humanitarian operations and exercises on the uniform wear an emblem

Сл./Fig. 35

Сл./Fig. 36

боја околу кој е обвинена жолта змија. Над крстот во два реда со црна боја е извезено „REPUBLIC OF MACEDONIA“, а рамномерно од двете страни на крстот е извезено „MEDICAL ARMY TEAM“.

За воениот и цивилниот персонал од Воено-медицинскиот центар на АРМ е дизајнирана уште една ознака. Општиот санитарски амблем за воено-теренска униформа е во форма на круг обрабен со црна боја, на бела основа, со пречник 6 цм. Во средината е претставен крст во црвена боја со димензии 4 x 4 цм.

За сообраќајната служба на АРМ, која по целите и задачите кои ги извршува е дел од воената логистика на Армијата, е дизајнирана значка чие идејно решение и опис се објавени во јулскиот број на армиското списание „Одбрана“ во 2003 година.

На 2 јуни 2003 година, во Одделението за сообраќајно обезбедување на Г-4 од ГШ на АРМ, беше промовирана значката на Сообраќајната служба. Значката во себе содржи симболи од трите видови сообраќај: копнениот, воздушниот и водниот. За симболи на копнениот сообраќај се земени тркалото од автомобилот и тркалото од управувачот, на воздушниот сообраќај - крилата, од водниот сообраќај - сидрот, а во центарот е вметната ознаката на АРМ (Мицов 2003, 32). Значката е со димензии 5 x 4 цм, а нејзин дизајнер е полковникот Раче Мицов. (сл. 39)

ЗАКЛУЧОК

Амблемите на Бригадата за логистичка поддршка на Армијата и потчинетите единици во нејзин состав ги содржат основните тактички симболи на елементите на логистиката – запченик, механичарски клуч, тркало, мензура и сл., кои се застапени и во ознаките на логистичките единици на странските армии. На амблемите на Воено-медицинскиот центар на АРМ и на медицинските тимови покрај црвениот

Сл./Fig. 37

in the form of a shield edged in black, on a green base, with dimensions of 9.5 x 11 cm. In the middle there is an embroidered red cross with dimensions 5 x 5 cm, insidewhich is a white sword around which a yellow snake is wrapped. “REPUBLIC OF MACEDONIA” is embroidered in two rows in black above the cross, and “MEDICAL ARMY TEAM” is embroidered evenly on both sides of the cross. (Fig.37)

Another badge has been designed for the military and civilian personnel of ARM Military Medical Centre. The general medical emblem for the military-field uniform is in the form of a circle with black edges, on a white base, with a diameter of 6 cm. In the middle there is a red cross with dimensions 4 x 4 cm. (Fig.38)

Сл./Fig. 38

For ARM traffic service, which according to the goals and tasks it performs is part of the military logistics of the Army, a badge was designed whose conceptual design and description were

published in the July issue of the Army magazine Defence in 2003.

On 2 June 2003, in the Traffic Security Department of G-4 of the General Staff of ARM, the badge of the Traffic Service was promoted. The badge contains symbols of the three types of traffic: land, air and water. The symbols of the land traffic are the wheel of the car and a steering wheel, of the air traffic, wings, of the water traffic, an anchor, and the ARM badge is inserted in the centre (Мицов 2003, 32).

The badge has dimensions of 5 x 4 cm, and its designer is Colonel Rače Micov. (Fig.39)

Сл./Fig. 39

CONCLUSION

The emblems of the Army Logistics Support Brigade and its subordinate units contain the basic tactical symbols of the logistics elements - gear, adjustable spanner, wheel, graduated cylinder, etc. which are also present in the badges of the logistics units of foreign armies. On the emblems of the Military Medical Centre of ARM and the medical teams, besides the Red Cross, as a generally accepted international symbol, a sword is presented with the blade upwards

крст како општоприфатен меѓународен симбол е претставен и меч свртен со сечилото нагоре околу кој е обвиена змија. Како основа е земен познатиот старогрчки симбол – Ескулапов стап, кој се користи од многу воени и цивилни санитарски единици и организации во светот, со мала измена што е вметнат меч како основен и најупотребуван воен симбол во хералдиката.

Посебно внимание заслужуваат амблемите на Командата за логистичка поддршка и амблемите во 1. логистички баталјон, кои беа во употреба од 2006 до 2012 година, при чиешто дизајнирање се искористени основните елементи од грбовите на општините Карпош, Штип, Куманово и Неготино. Иако не станува збор за комплетно графичко прикажување на општинските грбови во овие амблеми, сепак месната хералдика доаѓа во полн израз при нивниот дизајн. Од хералдички аспект важно е да се напомене дека ниту еден од аплицираните грбови во амблемите на АРМ не е целосно хералдички грб. Имено, според деталната анализа и класификација на општинските грбови во Република Македонија која ја прави хералдот Јован Јоновски, грбовите на сите осумдесет општини може да се поделат во пет општи категории со поткатегории: 1. хералдички, 2. близу хералдички, 3. можни хералдички, 4. едвај хералдички и 5. нехералдички (Јоновски 2012). Грбовите на Општина Карпош, Општина Штип и Општина Неготино се близу хералдички грбови (кај првиот е потребна корекција на цртежот, а кај преостанатите два отстранување на текстот), додека грбот на Општина Куманово спаѓа во категоријата на нехералдички грбови – поткатегорија квазихералдички грбови. Ваквата реална состојба со месната хералдика во Република Македонија, всушност, придонесува за искористување, т.е. инкорпорирање само на централните, т.е. главните елементи од општинските грбови.

Претставувањето на (делови од) општински грбови во амблемите на логистичките единици на АРМ е прв и единствен ваков случај во воено-полициската амблематика во Македонија, што е многу честа и застапена практика кај ознаките на воените и особено на полициските единици во светот, особено во државите со повеќестепенa територијална организација. Останува како мотив и идеја во иднина да се разгледа оваа можност при дизајнирањето нови амблеми на единиците на македонската армија или полиција.

around which a snake is wrapped. The basis is the famous ancient Greek symbol – Aesculapius' stick, used by many military and civilian medical units and organizations in the world, with a small modification that inserts a sword as the basic and most widely used military symbol in heraldry.

A special attention should be paid to the emblem of the Logistics Support Command and the emblems of the 1st Logistics Battalion, which were in use from 2006 to 2012, where during the process of designing, the basic elements of the coats of arms of the municipalities of Karpoš, Štip, Kumanovo and Negotino were used. Although it is not a complete graphic representation of the municipal coats of arms in these emblems, still the local heraldry comes in full expression in the design. From an heraldic point of view, it is important to note that none of the coats of arms applied in the ARM emblems is a completely heraldic coat of arms. According to the detailed analysis and classification of the municipal coats of arms in the Republic of Macedonia made by the herald Jovan Jonovski, the coats of arms of all eighty municipalities can be divided into five general categories with subcategories: 1. heraldic, 2. nearly heraldic, 3. possibly heraldic, 4. barely heraldic and 5. non-heraldic (Jonovski 2012). The coats of arms of the Municipality of Karpoš, the Municipality of Štip and the Municipality of Negotino are close to heraldic coats of arms (the first requires correction of the drawing, and the other two removal of the text), while the coat of arms of the Municipality of Kumanovo belongs to the category of non-heraldic coats of arms – in the subcategory of quasi-heraldic coats of arms. This real situation with the local heraldry in the Republic of Macedonia, in fact, contributes to the utilisation, that is, only incorporating the central main elements of the municipal coats of arms.

The representation of (parts of) municipal coats of arms on the emblems of the ARM logistics units is the first and only such case in the military-police emblems in Macedonia, which is a very common practice in the insignia of military and especially police units in the world, especially in states with a multi-level territorial organisation. It remains a motive and an idea in the future to consider this possibility when designing new emblems of the Macedonian army or police units.

Дел од амблемите на Командата/Бригадата за логистичка поддршка на униформата на припадниците на АРМ
Part of the emblems of the Command / Brigade for logistical support of the uniform of the members of ARM

БЕЛЕШКИ • NOTES

- 1 Шесте ѕвезди ги симболизираат шесте потчинети единици во ранг на баталјон. /The six stars symbolize the six subordinate units in the battalion rank.
- 2 Оваа јасна дистинкција е наведена во Уредбата за ознаките за униформата на Армијата на РСМ од 11 ноември 2022 година. Во тек е изработка и доделување на нови ткаени „жакард“ амблеми за борбена униформа на сите припадници на Армијата. / This clear distinction is stated in the Decree on the insignia for the uniform of the Army of the RSM of November 11, 2022. New woven “jacquard” emblems for combat uniforms of all members of the Army are being made and distributed.
- 3 Од 2019 година оваа единица го носи називот Баталјон за воено-медицинска поддршка. / From 2019, this unit is called the Military Medical Support Battalion

БИБЛИОГРАФИЈА • BIBLIOGRAPHY

- Раун, Barbara (2018) *Vojna logistika*, Rijeka.
- Архива на Општина Штип., <http://www.stip.gov.mk/index.php/mk/sluzben-glasnik/category/14-pravni-akti?download=249>
- Електронски (2018) службен гласник на Град Скопје, бр. 14.
- Јоновски, Јован (2015) *Симболите на Македонија*, Скопје: Силсон.
- Јоновски, Јован (2012), „Месната хералдика во Република Македонија“, *Македонски хералд* бр. 6.
- Јордев, Тоше (2016) Разговорот со капетанот во пензија, Штип, 14.9.2016.
- Мицов, Раче (2003) „Значка на Сообраќајната служба“, *Одбрана* бр. 87, јули 2003.
- Службен весник на РМ бр. 1/2008.
- Службен весник на РМ бр. 86/2012.
- Службен весник на РМ бр. 241/2018.
- Статут (2019) на Општина Карпош.
- Статут (2003) на Општина Куманово, <https://kumanovo.gov.mk/wp-content/uploads/2017/10/Statut-Opstina-Kumanovo.pdf>
- Стратегиски (2018) одбранбен преглед, Скопје, Министерство за одбрана.
- Трајков, Трајче (2019) „Знамето на РМ во амблемите на АРМ (1992-2018)“, *Македонски хералд* бр. 13.